

Järvenpään kaupungin lausunto

Uudenmaan liiton VISIO-kaavan luonnos

Lausuntopyyntö 11.3.2026

Lausuntopyynnön sisältö:

Uudenmaan liitto pyytää lausuntoa VISIO-kaavan luonnoksesta. Uudenmaan liitto valmistelee uutta vaihemaakuntakaavaa ja kaava on nyt valmisteluvaiheessa. Kaavan nimi on VISIO – Innovatiivinen vihreä siirtymä, Uudenmaan 5. vaihemaakuntakaava ja se laaditaan koko Uudenmaan alueelle. VISIO-kaava täydentää ja päivittää voimassa olevaa kaavakokonaisuutta vihreän ja puhtaan siirtymän teemojen sekä maanpuolustuksen osalta.

VISIO-kaava on vaihemaakuntakaava eli se täydentää ja päivittää voimassa olevaa kaavakokonaisuutta kuudella teemalla:

- Energia
- Teollinen tuotanto, kiertotalous ja maa-aineshuolto
- Luonto ja hiilensidonta
- Logistiikka ja pitkän matkan henkilöliikenne
- Vesihuolto ja vesivarat
- Maanpuolustus

Luonnoksen kaava-aineistoon kuuluvat:

Kartat ja määräykset (oikeusvaikutteiset)

- Kaavakartta
- Kaavamerkinnät ja määräykset

Kaavaselostus

- Kaavaselostus
- Kaavaselostuksen liitekartat
- Kaavaselostuksen liite 1: VISIO-kaavan valmisteluvaiheen ilmastovaikutusten arviointi

Muut aineistot

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma, päivitetty 3/2026
- Kumottavaksi esitettävien merkintöjen kartta
- Maakuntakaavojen epävirallinen yhdistelmäkartta
- Maakuntakaavojen epävirallisen yhdistelmän merkinnät ja määräykset, sisältää myös kumottavaksi esitettävät merkinnät

Selvitykset

- Kaavan taustaselvitykset löytyvät VISIO-kaavan pääsivulta teemojen alta

Lausuntoaineistot ovat saatavissa sähköisesti useasta lähteestä:

- Koko kaavaluonnosaineistoon voi tutustua kaavan verkkosivuilla uudenmaanliitto.fi/visio-kaava
- Kaavaluonnoskarttaa voi tarkastella Uudenmaan liiton maakuntakaavojen karttapalvelusta
- Kaavaluonnoskartta on käytettävissä paikkatietoaineistona WMS-rajapintapalvelun kautta.
- Karttasovellus ”VISIO-kaava - Mikä muuttuu maakuntakaavassa?” avaa teemotain VISIO-kaavan ratkaisuja sekä sitä, mikä muuttuu VISIO-kaavan myötä suhteessa tähänhetkisiin voimassa oleviin maakuntakaavoihin

Kaavaluonnos nähtävillä 11.3.–8.5.**Lausunnot pyydetään toimittamaan viimeistään perjantaina 8.5.2026 klo 14 mennessä**

- ensisijaisesti Webropol-lomakkeen kautta <https://link.webropolsurveys.com/S/60094AF219728048>
- lausunnon voi tarvittaessa toimittaa sähköpostilla osoitteeseen toimisto@uudenmaanliitto.fi tai postitse osoitteeseen Uudenmaan liitto, Esterinportti 2 B, 00240 Helsinki
- palautetta voi jättää myös suoraan kaavakartalle omassa palvelussaan

Lisätietoja

Aluesuunnittelujohtaja Mari Siivola
mari.siivola@uudenmaanliitto.fi
+358 40 559 4119

Kaavoituspäällikkö Ilona Mansikka
ilona.mansikka@uudenmaanliitto.fi
+358 40 524 9186

Järvenpään kaupungin lausunto

VISIO-kaava, yleiskuvausta

VISIO-kaava ohjaa Uudenmaan alueidenkäyttöä vuosikymmeniksi eteenpäin. Vuosina 2024–2027 laadittava vaihemaakuntakaava keskittyy erityisesti vihreän ja puhtaan siirtymän teemoihin. Kaavan virallinen nimi on VISIO – Innovatiivinen vihreä siirtymä.

VISIO-kaavan tavoitteena on edistää Uudenmaan vihreää siirtymää ympäristön reunaehdot huomioiden. Siirtymää kohti ekologisesti kestävää taloutta vauhdittavat kansalliset ja kansainväliset tavoitteet sekä toimintaympäristön nopeat muutokset. Maakuntaohjelmasta on johdettu kaavan kolme päätavoitetta.

1. Ilmastonmuutokseen vastaaminen ja luonnon monimuotoisuuden lisääminen
2. Kestävän ja innovatiivisen kilpailukyvyn vahvistaminen
3. Toimintavarmuuden ja turvallisuuden edistäminen

Vihreän siirtymän haasteiksi väkirikkaalla Uudellamaalla on tunnistettu esimerkiksi energian riittävyys ja uudenlaisten elinkeinojen tilantarve. Maakunnan vahvuuksia ovat muun muassa osaava työvoima, hyvät logistiset yhteydet sekä kytkeytymismahdollisuudet energiaverkkoihin.

VISIO-kaava Järvenpäässä ja Järvenpään ympäristössä

VISIO-kaavaa koskee siis vain tiettyjä merkintöjä ja tiettyjä käyttötarkoituksia:

VISIO-kaavassa uusia merkintöjä Järvenpään alueella ovat:

- Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo) Tuusulanjärven ympäristössä (Tuusulanjärvi)
- Suojelualue-merkinnällä on osoitettu Tuusulanjärveen sijoittuva Natura-alue

Poistuva merkintä on

- Kiertotalouden ja jätehuollon alue (EJ) Puolmatkan jätteidenkäsittelyalue

Muuttuva merkintä Järvenpään vaikutusalueella:

- Pohjoinen logistiikkayhteys on merkitty VISIO-kaavassa maakunnallisesti merkittävänä tienä, aiemman ohjeellisen merkinnän sijaan, samassa yhteydessä on tarkistettu vähäisessä määrin sen linjausta.

Maakuntakaavassa säilyvät Järvenpäässä tarkasteltujen teemojen merkinnät:

- Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue, kolme kohde-merkintää keskustaajaman ympäristössä (kirkko, rautatieasema ja Pajalan teollisuusympäristö) ja yksi Nummenkylässä (Tuusulan reservikomppania)
- Viheryhteystarve Haarajoen pohjoispuolella (Haarajoki)

- Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue -merkintä Tuusulanjärven ympäristössä (Tuusulan Rantatien kulttuurimaisema ja Tuusulanjärven ympäristö)
- Voimajohdot ja kaasun runkoputki - vähäisin, ensi sijassa toteavin päivityksin

Lausunto

Järvenpään kaupunki kiittää saamastaan lausuntopyyntöä, ja toteaa, että Visio-kaavan teemat, teemojen yläotsikkona vihreä siirtyminen ja huoltovarmuus, ovat ajankohtaisia, osin toisiinsa kytkeytyviä ja niiden tarkastelu maakunnan tasolla on erittäin tarpeellista. Vaikka vaihekaava käsittelee vain tiettyjä valittuja teemoja, on tärkeää molempien yläteemojen näkökulmasta, että katse on samaan aikaan toimivassa ja kestävässä kehitystä kokonaisvaikutuksiltaan tuottavassa yhdyskuntarakenteen kokonaisuudessa. Visio-kaavassa monet merkinnät painottuvat maakuntakaavan Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden ulkopuolelle, samaan aikaan kuitenkin tavoitteiden saavuttamisen kannalta hyvinkin oleellista sijoittuu nimenomaan tuon kehittämisvyöhykkeen sisälle.

Tuusulanjärvi, rakennetun ympäristön ja luonnon kokonaisuutena

VISIO-kaavan yksi kuudesta teemasta on Luonto ja hiilensidonta. Sen osalta kaupunki katsoo, että VISIO-kaavan luonne Järvenpään kohdalla on ennen kaikkea aiemman maakuntakaavan suhteen toteava ja päivittävä. Kaupunki toivoo, että Tuusulanjärveä voidaan kehittää jatkossakin ja edelleen sekä ihmis- että luonnon tarpeet huomioon ottaen elävänä ja vetovoimaisena, kaupungin ja sen keskustan identiteetille keskeisenä rakennettua ja luontoa sisältävänä kokonaisuutena. Tuusulanjärven merkitys on suuri Järvenpään monipuolisesti kehittyvälle keskustalle. Järvellä on merkitystä sekä alueen elinvoimalle että sen saavutettavuudella asukkaiden jokapäiväiseen virkistykseen. Kehittyvät keskustat ja kestävä, kestävä liikunnan ja elämäntavan tarjoava yhdyskuntarakenne keskusta-asemansuhteiden on merkittävä osa alueen ja seudun kestävässä kehityksessä sosiaalisesti, ekologisesti ja myös taloudellisesti. Keskusta on merkittävä osa myös kestävästi saavutettavaa työpaikkatarjontaa.

Teollinen tuotanto, kiertotalous sekä liikenteelliset yhteydet: Pohjoinen poikittaisyhteys sekä seudun raideyhteydet

Maakuntakaavan kaavamerkinnoistä poistuu kaupungin länsireunaan sijoittuva Puolmatkan jätteidenkäsittelyalue (Kiertotalouden ja jätehuollon alue, EJ). VISIO-kaavassa on pyritty osoittamaan merkinnällä ”Teollisen tuotannon, logistiikan, maa-aineshuollon ja/tai kiertotalouden keskittymä” maakunnallisesti merkittävät monipuolisesti kehitettävät kohteet. Tämän ja Puolmatkan rajallisempien kehittämisnäkökymien valossa poistuminen on lähtökohtaisesti perusteltua. Järvenpään kaupunki olettaa, että Puolmatkan aluetta voidaan jatkossakin kehittää, mutta rajatumpana, paikallisempiin tarpeisiin painottuen.

Samaan aikaan Pohjoisen logistiikkayhteyden status on vahvistunut VISIO-kaavassa ohjeellisesta merkinnästä maakunnallisesti merkittäväksi tieksi ja sen tarkempaa linjausta on vähäisessä määrin tarkistettu.

Järvenpää toistaa jo osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esittämänsä näkemyksen: Järvenpään näkökulmasta Uudenmaan 5. vaihemaakuntakaavan liikenteelliset tavoitteet ovat kannatettavia. Elinkeinoelämän ja yritysten toimintaedellytysten näkökulmasta Keski-Uudenmaan pohjoisen logistiikkayhteyden kehittyminen on kaupungille tärkeää, se vahvistaisi edellytyksiä myös vihreän siirtymän hankkeiden toteutumiseen ja sijoittumiseen. Järvenpää toteaa, että yhteyden merkinnän vahvistuminen edistää osaltaan tätä tavoitetta.

Järvenpää toteaa myös, että VISIO-kaavan uuden merkinnän mukaisia ”Teollisen tuotannon, logistiikan, maa aineshuollon ja/tai kiertotalouden keskittymiä ja sellaisena kehittyviä alueita” Järvenpäässä on useampia ja niitä on löydettävissä myös Pohjoisen logistiikkayhteydenkin varresta (sekä Wärtsilän alue että Haarajoen aseman ympäristöstä, erityisesti sen länsipuolelta), mutta koska alueet sijoittuvat maakuntakaavan yleispiirteisyys huomioiden Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeelle, eikä sen ulkopuolelle, niiden merkintä ei liene tässä kohdassa kaavan periaatteiden mukaista, vaikkakin ne ja niiden kehitys reaalisesti tukevat ja tukeutuvat kehittyvään poikittaisyhteyteen. Järvenpää haluaa nostaa esiin Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen sisälle jäävien keskittymien merkitystä kaupungille seudun kokonaisuuden ohella ja pitää tärkeänä, että niiden yhtäläiset kehittämismahdollisuudet ko. tarkoitukseen säilyvät, vaikkakin ne jäävät tässä osin kaavateknisistä syistä merkitsemättä erikseen ja siten ”näkyttömiin”.

Järvenpää toistaa myös osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esittämänsä näkökulman, että Poikittaisyhteyden kytkeytyminen myös suuremmin Hämeenlinnanväylälle lisäisi entisestään sen roolia osana monipuolisen saavutettavuuden verkkoa. Tällä voisi olla merkitystä myös laajemmin ja monipuolisemmin sen kytkiessä yhteen ylikunnallisesti työpaikkakeskittymiä ja taajamarakenteita, mm. Järvenpäässä ja Nurmijärven kirkonkylässä ja sen reunoilla ja tarjotessa poikittaisyhteyden kytkennän länteen ja etelän suuntaan. Monipuolisempaa kytkentää maankäyttöpotentiaaleineen ja synergioineen tukisi Maantien 1321 merkitseminen seudullisesti merkittävän tien sijaan maakunnallisesti merkittävänä tienä, sekä sen kytkennän Pohjoiseen logistiikkayhteyteen tarkempi ratkaiseminen. Pidemmällä tulevaisuudessa tullee tarkasteltavaksi myös sen jatkuminen itään, jouheaa kytkeytyminen esim. Pornaisen työpaikka-alueiden ja Kilpilahden suuntaan.

Toimiva logistinen verkko poikittaisyhteyksineen voi olla elintärkeä seudun elinkeinoelämälle mutta sillä on merkitystä myös ihmisten liikkumiselle ja yleiskaavan teemojen mukaiselle huoltovarmuudelle. Monipuolisilla yhteyksillä voikin olla myös kansallista merkitystä osana tarjoutuvien reittien joustavuutta. Logistista yhteyttä osana seutua ja maakuntaa on tarpeen tarkastella myös näistä näkökulmista.

Järvenpää toteaa myös, että seudun raideliikenteen kokonaisuudessa Lentorata ja Itärata ovat tärkeitä hankkeita, joilla on myös merkitystä Järvenpään raidesaavutettavuuden monipuolisuudelle. Järvenpää pitää myös positiivisena, että Itäradan Keravan keskustan kautta kulkevat linjaukset ovat vielä mukana laajemmassa tarkastelussa, koska monipuolisella lähiliikenteen verkolla on suuri merkitys alueen monipuoliselle saavutettavuudelle, elinkeinoelämälle ja kestäväen liikkumisen mahdollisuuksille, yhdyskuntarakenteen kestävyydelle.

Järvenpään kaupungilla ei ole muuta huomautettavaa kaavaluonnoksesta.

Ystävällisin terveisin,

Juhana Hiironen
Kaavoitusjohtaja, sij.
Järvenpään kaupunki
Yhdyskuntasuunnittelu, Kaupunkikehitys

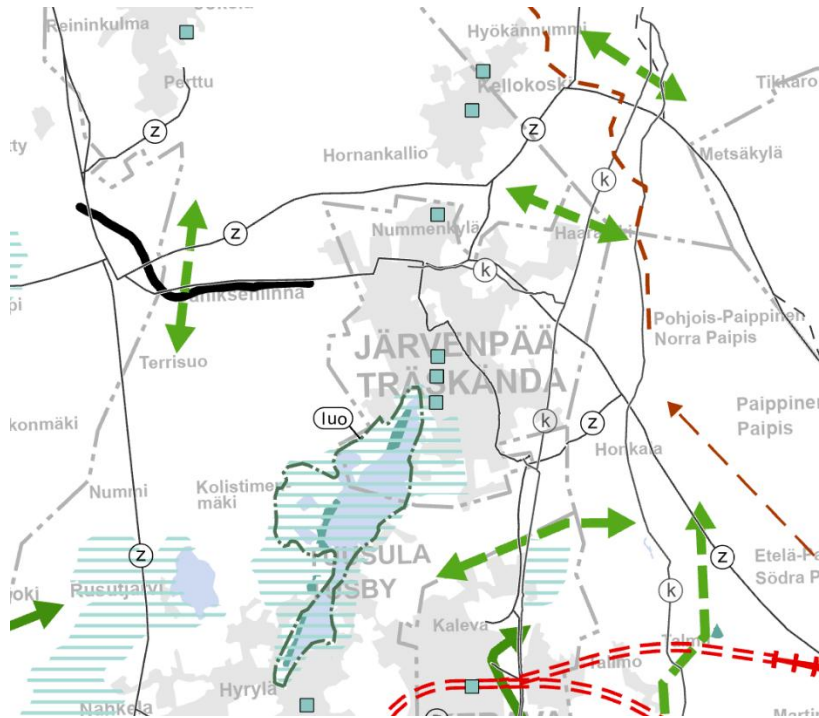
Valmistelija:

Mika Heikkilä
yleiskaavasuunnittelija, arkkitehti SAFA
Järvenpään kaupunki
Yhdyskuntasuunnittelu, Kaupunkikehitys

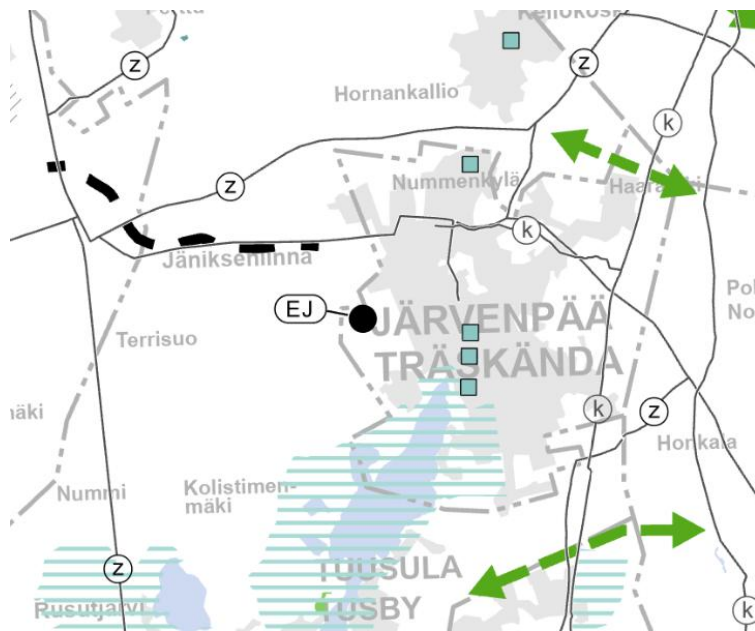
p. 040 315 2435
mika.heikkila@jarvenpaa.fi
Sibeliuksenkatu 8, PL 41, 04401 Järvenpää
Vaihde (09) 27 191
www.jarvenpaa.fi

Liitekartat:

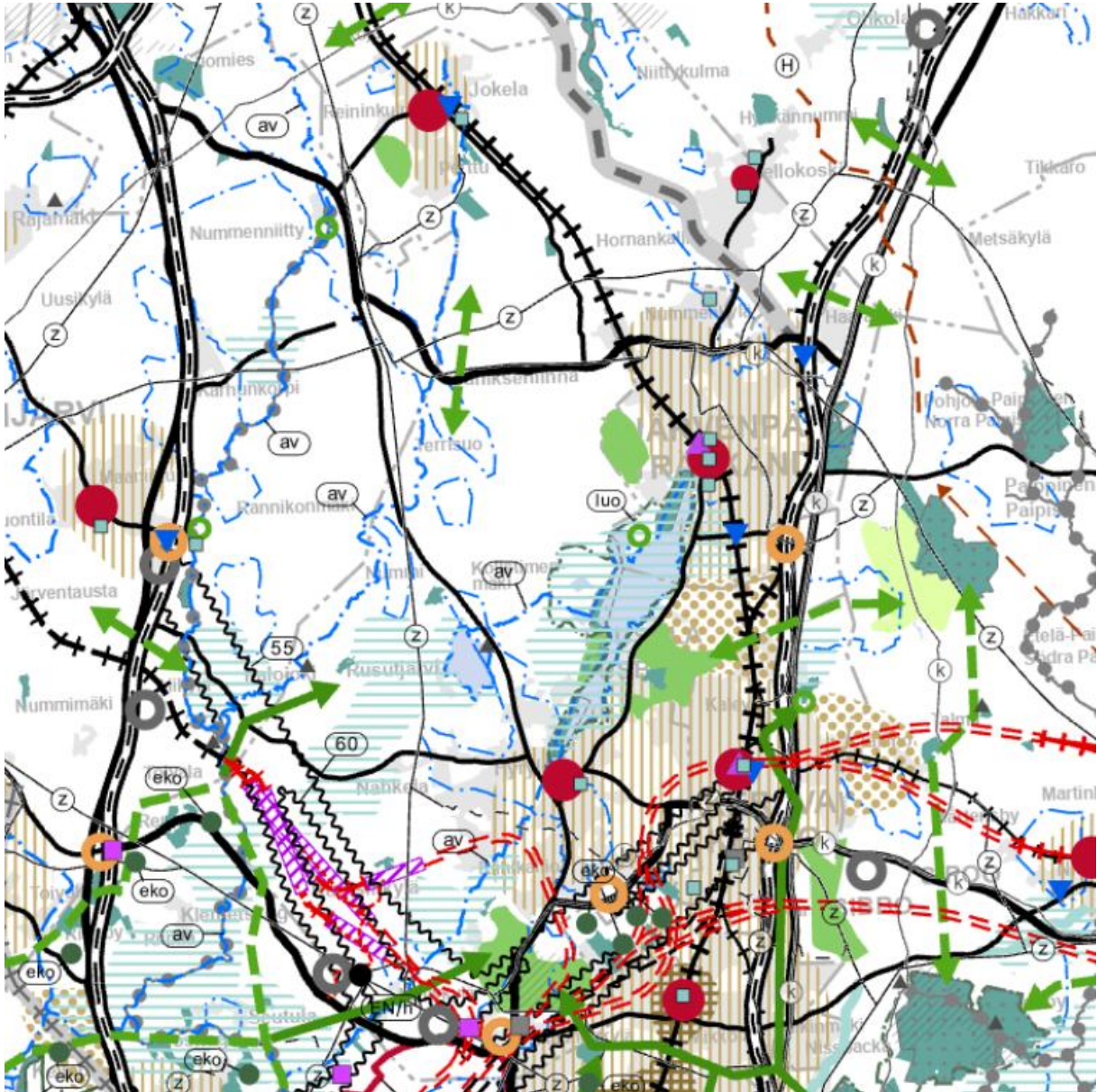

Ote Uudenmaan VISIO-kaavan luonnoksen merkinnät Järvenpään kohdalla

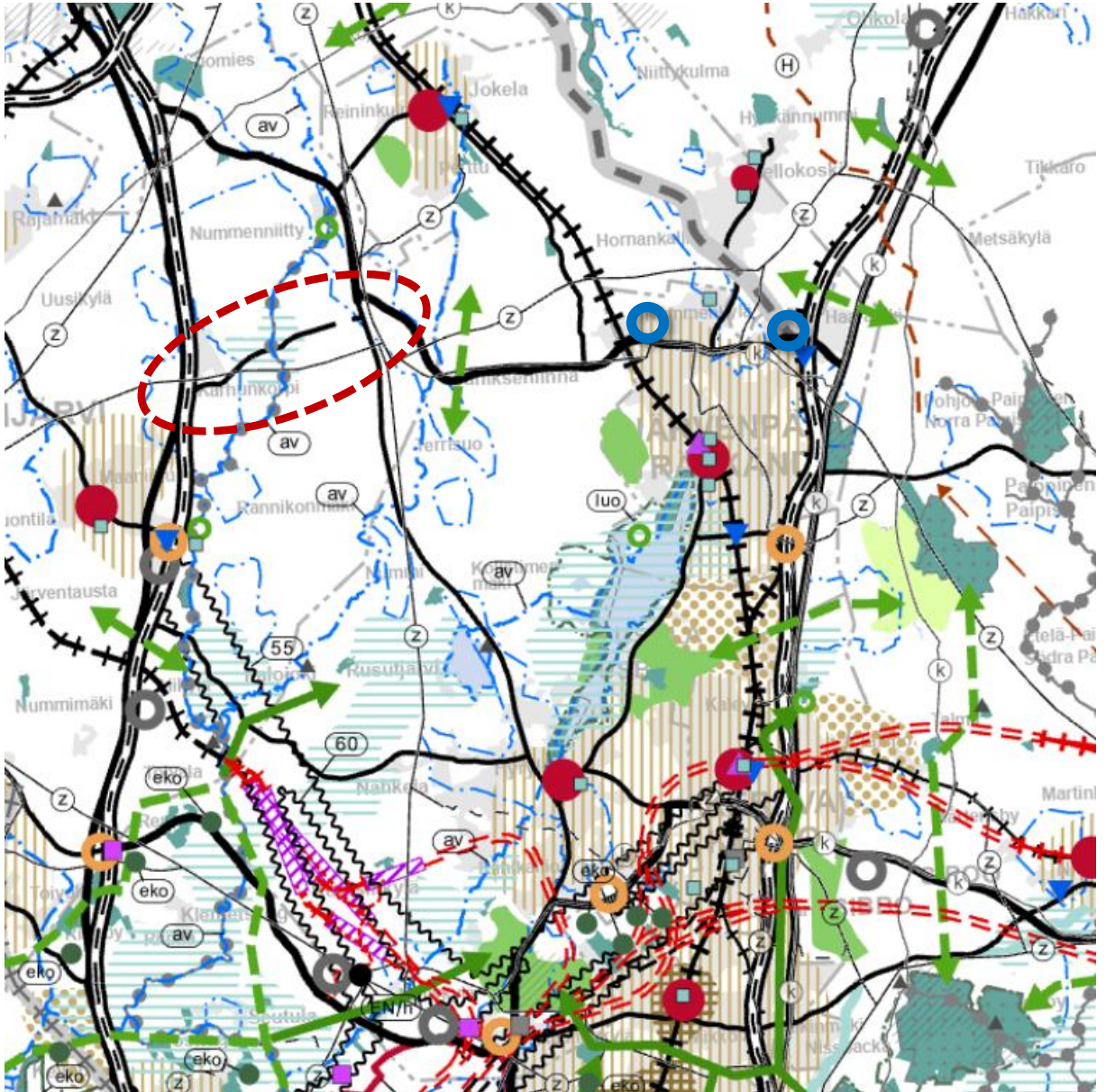
Ote Uudenmaan VISIO-kaavan yhteydessä kumottavaksi esitetyt merkinnät Järvenpään kohdalla (osa kumotaan ensin teknisesti ja sitten vahvistetaan VISIO-kaavassa)

Ote Uudenmaan maakuntakaavayhdistelmä ja VISIO-kaavan luonnos päällekkäin Järvenpään ympäristössä.

Järvenpään muutosesitys Uudenmaan maakuntakaavan ja VISIO-kaavan luonnoksen yhdistelmän kaavakartalla. **Punaisella katkoviiva:** Maantie 1321 merkinnän muuttaminen seudullisesta maakunnalliseksi (Pohjoisen logistiikkayhteyden kytkenä länteen, etelän suuntaan.). **Kaksi sinistä ympyrää Järvenpään pohjoispuolella** ovat Järvenpään näkemyksen mukaan ”Teollisen tuotannon, logistiikan, maa aineshuollon ja/tai kiertotalouden keskittymiä ja sellaisena kehittyviä alueita”, mutta koska ovat Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeellä jäävät ne nyt kaavan periaatteiden mukaan erikseen merkitsemättä. Järvenpään näkökulmasta tämä ei saa kuitenkaan kaventaa ja heikentää niiden kehittämismahdollisuutta ko. tarkoituksiin, vaan mikäli niiden kehittämisen turvaaminen vaatii, on ne varustettava ko. alueiden merkinnällä. Alueet ovat kiinteä osa kehittyvää poikittaisyhteyden aluetta, sen toimivaa ja elimellistä kokonaisuutta.

